

EGYÜTTMŰKÖDŐ INNOVÁTOR PEDAGÓGUSOK – A CSOPORTMECHANIZMUSOK ÉS AZ ONLINE INTERAKCIÓ- LÁNCOK FELTÉRKÉPEZÉSE KAPCSOLATHÁLÓ-ELEMZÉSSEL

Dorner Helga

SZTE Neveléstudományi Doktori Iskola;

Közép-Európai Egyetem

Kulcsszavak: online tanulóközösségek, virtuális tanulási környezet, kapcsolatháló-elemzés

A Calibrate európai uniós projektben (<http://calibrate.eun.org>) elsődleges célkitűzésként egy olyan nyílt forráskódú architektúra kialakítása fogalmazódott meg, amely támogatja a digitális tartalmak közös használatát és cseréjét, valamint egy olyan tananyagszerkesztő közösségi portál is kifejlesztésre került, amelynek segítségével kollaboratív munka- és tanulási módszerekkel gyakorló pedagógusok és pedagógiai kutatók bevonásával a tananyagok közös fejlesztése, használata és értékelése valósult meg.

A nemzetközi tananyag-kipróbálás és -értékelés első (n=23) és második (n=20) fázisában Magyarországon a Fle3 majd a LeMill online tanulási környezetet (két különböző generációjú VLE, amelyet ugyanaz a finn műhely készített) alkalmaztuk a tesztelést végző pedagógusokkal, akik az ország legkülönbözőbb pontjain működő iskolákban dolgoztak. Az online kapcsolattartás e-mailben és fórumon (a tanulási környezetek fórumain) zajlott, amely *Garrison, Anderson és Archer (2000)* effektív online tanulóközösségre vonatkozó modelljének három elemére fektette a hangsúlyt: a kognitív, a személyes és az oktatói jelenletre. A pedagógiai célú kommunikáció három pillérét 4 tantárgycsoport e-moderátorai (*Salmon, 2000*), a második fázisban egy nagy csoport e-moderátora igyekezett szem előtt tartani.

Vizsgálatunk középpontjában az online tanulási környezetekben folytatott kommunikáció elemzése áll. A vizsgálat során kvantitatív és innovatív kvalitatív eszközöket is alkalmaztunk. Az online felület log file adatainak kvantitatív elemzésén kívül a fórumokon zajló interakciókat makro- és mikroszinten is elemeztük. Makroszinten kapcsolatháló-elemzéssel vizsgáltuk a csoportmechanizmusokat, hiszen ez a módszer lehetővé teszi a csoporton belüli interakcióláncok szerkezetének, illetve a felszín alatti társas kapcsolatok mintázatának felderítését (*Scott, 1991; Wassermann és Faust, 2001*); míg az interakciók (kvalitatív) tartalmi szövegelemzésével (*Anderson és mtsai, 2001; Rourke és mtsai, 1999; valamint Zhu, 1998, 2006*) a mikrotörténekre kívánunk rávilágítani.

A kapcsolatháló-elemzés módszerével feltérképeztük, hogy mely csoporttagok vettek részt a kollaborációkban, kik voltak a legaktívabb/legpasszívabb résztvevők, milyen a csoportok sűrűsége (density), valamint az egyes tagok központiséga (centrality). Az adattáblák és a kapcsolatháló grafikai képeinek segítségével láthatóvá tettük a tagok közötti interakciós hálózatot, amelyben központi figyelmet kapott az e-moderátorok pozíciójának meghatározása. Eredményeinket az adatelemzés következő stádiumában is használni kívánjuk: esetleges összefüggést keresünk az egyes interakcióláncokban kialakult kapcsolatháló jellege és értékei, valamint a moderált beszélgetéseket jellemző kognitív, személyes és oktatói jelenlét között a tartalmi szövegelemzés mutatói alapján.